

אשכול יוסף

חידושים נפלאים ועוגג שבת בפרשת השבוע

מאת הצב"י רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א מחה"ס "כרם יוסף"
ראש ישיבת המתמידים "אור התורה" ליוני דפגרא לצעירים מצטיינים ירושלים ת"ו

פרשת
פקודי
התשע"ו

גיליון: 186 שנה ד'

שבת שלום
ומבורך!

בברכת מרגן ורבנן הגאונים ארזי הלבגון רבותינו ראשי הישיבות
הגאון הגדול מוה"ר משה צדקה שליט"א ר"י "פורת יוסף", הגאון הגדול מוה"ר דוד כהן שליט"א ר"י "תברון"

"ויביאו את המשכן אל משה את האהל ואת כל כליו
קרסיו קרשיו בריחיו ועמודיו ואדניו" (ל"ט, ל"ג).

למה בני ישראל הביאו את כלי המשכן לבית מדרשו של משה?

מצאנו בתרגום יונתן בן עוזיאל דבר נפלא, שטרחו להביא את המשכן אל
משה בבית מדרשו, שהיו יושבים בו משה ואהרן ובניו והיה מיישב להם
סדר כהונה ושם יושבים זקני ישראל והראו לו את המשכן ואת כל כליו
קרסיו לוחיו בריחיו, ציריו, עמודיו ואדניו.

וקשה שהרי הבאת כל דברי המשכן לבית מדרשו של משה וסיעתו בודאי
היתה כרוכה בטירחה רבה ועצומה, כי נצרכו להביא לפניהם את קרשי
המשכן, ארון העדות, שולחן, מנורה, מזבח הזהב, מזבח הנחושת, קלעי
החצר, עמודיה, אדניה, מיתריו ויתדותיה, ואת שאר כל הכלים ודברי
המלאכה שנצרכו לבניית המשכן. ולמה היה צורך בכל טירחה זו, הן יכול
היה משה ללכת בעצמו למקום בניית המשכן, ולפסוק בכל שאלה כדת
מה לעשות, בפרט שמשה רבינו היה עניו מכל האדם אשר על פני האדמה
(במדבר י"ב ג), ובודאי היה מוחל על כבודו ללכת לשם להורות את
אשר יעשו?

ישוב א'

על ידי הלימוד בבית מדרש זוכים יותר לסייעתא דשמיא וליישוב הדעת

בפשטות יש ליישב כי דווקא מפני שהיו צריכים להורות בדבר בניית
המשכן שהאחריות בה כבדה עד מאד להיותו בית לה' ומקום להשראת
השכינה, וגם בעבור כי מלאכתה היתה מורכבת ונצרכו לזה חכמי לב,
ולעשות הכל בחכמה ובתבונה. על כן הוכרחו להורות כל מעשה בניית
המשכן מתוך ישיבתם בבית מדרשם, כי על ידי זה יזכו יותר לסייעתא
דשמיא, שהעסק בבית המדרש מעולה ומסוגל יותר להגיע לאמיתה של
תורה, כמו שמצינו לעניין לימוד תורה, שלימוד בבית מדרש עדיף מלימוד
בביתו (ברכות ח. מגילה כט.) ועל ידו גם זוכה לסייעתא דשמיא לזכור
לימודו (ירושלמי ברכות פ"ה ה"א דף לו: שו"ע סי' רמ"ו כ"ב). וכך יש
לומר גם לעניין הוראת התורה שבבית המדרש יזכה ליותר סייעתא
דשמיא מאשר יורה ברחובות קריה. ועוד שכיון שעניין הוראת בניין
המשכן היה מורכב, היה ראוי יותר שיוורוהו מתוך ישיבתם בבית המדרש,
כדי שיהיו מיושבים יותר בדעתם.

הבשורה!

יום בשורה

לכל משגרי הספרים

במשלוחי המנות!

יום גיליה ללומדי קידושין!

יום רינה ללומדי הדף היומי!

הופיע הספר:

"כרם יוסף – קידושין"

אוצר ענק: הספר היחיד

שמקיף כל קושיות ותירוצי

המפרשים על הסוגיות!

מעתה לומדי קידושין מקבלים

יותר בהירות! יו יותר היקף!

יו יותר מתיקות!

054-84-60008/7

חדש! להאזנה לשיעורים מרתקים בהלכה ובאגדה מרבי יוסף חי סימן טוב שליט"א בעל "אשכול יוסף"
מעכשיו ב"קול הלשון": 03-6171111-1-3-6-37 שמעו ותחי נפשכם! (במאגר עשרות שיעורים)

יישוב ב' - גדול תלמוד תורה יותר מבניין בית המקדש והוא הדין לבניית המשכן

פשט נפלא כתב בספר עין אברהם (עמ' קל"ג) עם דברי רבינו יונתן בן עוזיאל על מה שאמרו רבותינו (שבת קיט: רמב"ם פ"א מהל' בית הבחירה הלכה י"ב) שאין מבטלין תינוקות של בית רבן לבניין בית המקדש. שהוא הדין באנשים גדולים שאין לבטלם מתלמודם לצורך בניית בהמ"ק, שהרי שנו רבותינו (מגילה טז:) אמר רב ואיתימא רב שמואל בר מרתא גדול תלמוד תורה יותר מבניין בית המקדש שכל זמן שברוך בן נריה, רבו של עזרא, היה קיים, לא הניחו עזרא ועלה מבבל לארץ ישראל לסייע לבניין המקדש, ורק אחרי שנפטר עלה. ומשום כך גם כאן כיון שגדול ת"ת יותר מבניין המקדש, והוא הדין לבניית המשכן, לכן הביאו את כל המשכן וכלי לבית המדרש של משה ורבינו וסיעתו, שלא לבטלם מן התורה, כי גדול תלמוד תורה ואפילו יותר מבניין בית המקדש.

והוסיף לבאר שזה כוונת העניין במה שמצינו בסוף הפרשה שבירך משה רבינו את העוסקים בעסק בניית המשכן, שתשרה ברכה במעשה ידיהם (כמו שפירש רש"י). כי הברכה מצויה רק כשאין ביטול תורה, כמו שעשו שהביאו הכל לפניהם לבית המדרש! ודפח"ח.

אך יש להוסיף ולבאר דהנה לכאורה עדיין קשה סתירה בדברי חז"ל בעניין ביטול תלמוד תורה לבניית בית המקדש. דמצד אחד משמע לכאורה שרק תינוקות של בית רבן אין מבטלין לבנייתו, אבל גדולים מבטלים. ומצד שני משמע שאפילו גדולים לא מבטלים לבניין המקדש?, כמו שמצינו אצל עזרא.

ואמרת לישב קושיא זו בס"ד, וגם הצעתיה לפני המנורה הטהורה מורנו הגאון הגדול ראש ישיבת "חברון" הגר"ד כהן שליט"א והסכים ושמוח בדבריהם. דהנה הרדב"ז (פ"א מהל' בית הבחירה הל' י"ב) כתב שאף על פי שלימוד תורה זה מצות עשה וגם בניין המקדש הוא מצות עשה, בכל זאת מבטלין לבניין הבית כי יכול גם לבנות וגם להרהר בדברי תורה. ומתוך זה יש לומר כי סברא זו שייכת דווקא גבי גדולים, שאז יש עליהם תביעה לעסוק בבניין המקדש ויחד עם זה להרהר בדברי תורה.

וכעין זה כתב הגר"ח מוולאוויץ זצ"ל (נפש החיים ש"א פ"ח) בביאור דברי הגמרא (ברכות לה:), לפי שנאמר (יהושע א') "לא ימוש ספר התורה הזה מפידך" יכול דברים ככתבן? תלמוד לומר "ואספת דגנך" הנהג בהן מנהג דרך ארץ, דברי רבי ישמעאל. רשב"י אומר אפשר אדם חורש בשעת חרישה, וזורע בשעת זריעה, וקוצר בשעת קצירה, ודש בשעת דישה, וזורע בשעת הרוח, תורה מה תהא עליה?! אלא בזמן שישאר עושין רצונו של מקום מלאכתו נעשית על ידי אחרים, ובזמן שאין עושין רצונו של מקום מלאכתו נעשית על ידי עצמו, ועוד שמלאכת אחרים נעשית על ידו. אמר אביי הרבה עשו כרבי ישמעאל ועלתה בידו, כרשב"י ולא עלתה בידו. וביאר הגר"ח שודאי אין כוונת רבי ישמעאל שיש רשות לפרוש ח"ו מהתורה, ואפילו זמן מועט לעסוק בפרנסה ולהתבטל מהתורה לגמרי. אלא רמז בלשונו "הנהג בהן מנהג דרך ארץ", כלומר "עמהן" עם הדברי תורה, שגם באותה שעה מועטת שעוסק בעבודתו לפרנסה ירהר בדברי תורה!

והנה גבי קטנים, תינוקות של בית רבנו, בנוהג שבעולם שלא יוכלו לעסוק בדבר אחר וגם להרהר בדברי תורה, לכן אין מבטלין אותן אפילו לבניין בית המקדש, כי אם יבואו להתעסק מנטילת והבאת קורות ועצים, חול ואבנים תפרח מחשבתם מן התורה לגמרי...

וכן היה אצל עזרא שרצה ללמוד תורה מרבו ברוך בן נריה דווקא, וכמו שבי הרמב"ם (פ"ז מהל' רוצח ה"א) שתלמיד שגלה מגליו רבו עמו שנא' "וחי עשה לו שיחיה, וחיי בעלי חכמה ומבקשיה בלא תלמוד כמיתה חשובין. והראשונים (הריטב"א ור"י מלוניל מכות י. וע"ע מאירי) כתבו שמגליו רבו אף שיש ישיבה בערי מקלט, שלא מכל אדם זוכה ללמוד (ע"ז טו.), [ועיין עוד מה שהארכתי ביישוב הסתירה בכרם יוסף עמ"ס מגילה עמ' תק"ה והלאה].

וכאן אף שהמעשה במשה רבינו אהרן ובניו, יש לומר דמכל מקום הם לא עסקו בבניית המשכן עצמו, אלא רק להורות להם, ולכך לא היה הכרח שילכו למקום המשכן, לכן היה זה בכלל הדין שאין מבטלין תלמוד תורה לבניית המשכן, והביאו הכל לפניהם.

בר זיכרון

לע"ב הטהורה של מזכה
הרבים שר המעש
מקים עולה של תורה וחסד
מלא בתורה ויראת ה'
עמד לימין ישיבת המתמידים,
ידיד משפחתינו
ראש בהמו"ד ובהכנס"ס
"מדרש דוד" - בבא תנא

הרב הצדיק

רבי דוד גיסנוף ז"ל

נשיא חברה קדישא "חסדי דוד"
חבר הקדשות "קהילת עדת הבוכרים"
נלב"ע יום שני כ' אדר א' תשע"ז

גדל בשם טוב ונפטר בש"ט.
נסתחך להוראה בעיני איסור
והיתר על ידי הגדולים בדור
הקודם בשנת תשכ"ב. למעלה
משבעים שנה פעל במסירות
נפש רבות, יום יום, רגע רגע,
להרבות פעלים לתורה וחסד,
האיר פנים לכל אדם, ביתו
פתוח היה לרווחה, השיב לב
אבות על בנים ולב בנים על
אבותם, כיכד כבוד מלכים את
בני התורה, אהב ת"ח אהבה
רבה, ייקר ורוחם את בני
התורה, העמיד והחזיק אברכים
ועמלי תורה, הם בניו ויקריו.
יהי זכרו ברוך
תנצב"ה

צור ברכות

ברכת מזל טוב לאחי הדגול
והנעלה מרביץ תורה בעדרים
הרב הגאון שמעון סימן טוב
שליט"א לרגל נישואי בתו
בשעטו"מ עם החתן המהולל
והמופלא בתורתו וכיראתו
מיחידי סגולה חיים זדה הי"ו
בן הרה"ג שלמה זדה שליט"א
וברכות מאליפות לסבא קדישא
ראש משפחתינו שר בית הזוהר
נזר ההלכה מוהר"ר רחמים
סימן טוב שליט"א.

ויבנו בית נאמן בישראל דורות
ישרים מבורכים בבניין עדי עד,
בנים ובנות עוסקים בתורה
ובמצוות מותוך רוב נחת וכל טוב

פתיחה נפלאה באגדה למסכת קידושין - לרגל הלימוד בדף היומי

מתוך הספר החדש - "כרם יוסף" קידושין

נראה לדרוש בס"ד את מאמר התנא במכילתין "האשה נקנית בשלוש דרכים בכסף בשטר ובביאה" על התורה, כי האשה היא התורה, כמו שמצינו בכמה מקומות שנמשלה התורה לאשה, כדרך שנאמר "תורה צויה לנו משה מורשה" ודרשו חז"ל בפסחים (מט:): אל תקרי מורשה אלא מאורסה, תנא רבי חייא כל העוסק בתורה לפני עם הארץ כאילו בועל ארוסתו בפניו. ושלמה המלך ע"ה אמר בחכמתו "אשת חייל מי ימצא" ודרשו חז"ל במדרש (משלי פרק ל"א) "אשת חייל" זו התורה. ובגמרא ברכות (נז.) אמרו, הבא על נערה מאורסה יצפה לתורה, שנא: "תורה צוה לנו משה מורשה קהילת יעקב", אל תקרי מורשה אלא מאורסה.

אשר על כן יש לומר שהתנא בא להורות שהתורה נקנית בשלוש דרכים. בכסף - שתהיה התורה יקרה בעיניו ליתן עליה כל הון שבעולם, בבחינת טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף, וכן שלא יהיה מקמץ בשביל לשכור לו מלמד או ספרי קודש, ובכלל זה גם שלא תהיה עינו צרה בעבור ממון רב שצריך ליתן בשביל חינוך ולימוד בניו ובנותיו.

בשטר - שיהיה מעלה על הכתב חידושי התורה פן ישכחם, ויאיר עיני הרבים בתורה וביראת ה' טהורה.

בביאה - שתהיה כל תשוקתו לתורה, כמו שמצינו אצל בן עזאי ביבמות (סג:) שעמד ודרש כל מי שאינו עוסק בפריה ורביה כאילו שופך דמים וממעט הדמות שנא: "ואתם פרו ורבו", אמרו לו יש נאה דורש ונאה מקיים, נאה מקיים ואין נאה דורש, ואתה נאה דורש ואין נאה מקיים! אמר להם ומה אעשה שנפשי חשקה בתורה אפשר לעולם שיתקיים על ידי אחרים. וצע"ג מה תשובה היא, וכי מי שחשקה נפשו בתורה יכול מפני כך לפטור עצמו מתפילין ושאר מצוות?, ומבארים העולם שכוונתו היתה מה אעשה שנפשי חשקה בתורה, שמרוב חשקו ואהבתו לתורה לא יכול היה להתעסק בדברים אחרים, שכל תאוותו היתה רק בתורה ממש.

שו"ר שכיוצא בזה ביאר מרנא ורבנא רבינו יוסף חיים בבן יהודה, לפרש שהאשה נקנית בשלוש דרכים, בכסף בשטר ובביאה, שהתורה גם היא מכונת בשם אשה לישראל, ונקנית בכסף, שיוציא כספו לשכור לו רב שילמדנו תורה. בשטר, שיהיה לו ספרים יקרים ומוגהים שילמוד בהם. בביאה, רמז להתשת כוח האדם, שיוציא כוחו ושומנו בשרו ביגיעתו בתורה, כמו שאמרו חז"ל (ברכות סג:), אין אדם משיג התורה אלא עד שיקיא ויוציא מקרבו כל חלב שינק מדדי אמו. ואמרו עוד, אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, שנא: "אדם כי ימות באהל".

בכסף כיצד, בית הלל אומרים בפרוטה ובשוה פרוטה - להורות שפרוטה מצטרפת לפרוטה, שלא יאמר האדם כיון שהתורה ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים, היאך אני אלמד כל התורה כולה, אלא קובץ על יד ירבה, דף היום ודף למחר, ופרוטה לפרוטה מצטרפת לרוש גדול, וכמו שדרשו רבותינו (ויק"ר י"ט) מי שפיקח אומר הריני לומד שתי הלכות היום ושתי הלכות למחר עד שאני קורא את כל התורה כולה, אמר ר' יוחנן משל לכר תלוי באוירו של בית, מי שטיפש אומר מי יכול להוריד את זה, אבל מי שהוא פיקח אומר הרי אני מביא שני קנים ומספקן זה לזה ומורידו.

בית שמאי אומרים בדינר ובשוה דינר - כדרך שנחלקו במסכת שבת (לא.) באותו גר שביקש ללמוד כל התורה על רגל אחת, דשמאי דחפו באמת הבנין שבידו, וכשבא לפני הלל, גיירו ואמר לו דעלך סני לחברך לא תעביד זו היא כל התורה כולה, כך נחלקו כאן, דבית הלל באו להורות בזה שגם מי שרוצה ללמוד כל התורה כולה על רגל אחת, בבחינת פרוטה ובשוה פרוטה, אל לנו לייאשו ולהרחיקו, אלא מתוך שיתרגל בתורה ימסור נפשו עליה, וב"ש ובית הלל הלכה כבית הלל.

ונראה להוסיף ולדרוש את המשך דברי התנא, "וקונה את עצמה בגט ובמיתת הבעל", כי במות האדם פוקע ממנו חיוב ומצות תלמוד תורה, וכן חלילה אם נותן גט לתורה, שעוזב דרכי התורה והמצוות, ואינו עוסק בתורה, כאילו מת ובטל מן העולם, והתורה מתרחקת ממנו.

כדרך שאמרו רבותינו בסוף גיטין (צ:), אמר ר' אלעזר כל המגרש אשתו ראשונה אפילו מזבח מוריד עליו דמעות וכו', ואמרתם על מה על כי ה' העיד בינך ובין אשת נעורך אשר אתה בגדתה בה והיא חברתך ואשת בריתך. וכד הוינא טליא ביארתי שלפי שהתורה היא כלתו ואשת נעוריו של האדם, היא היא האשה הראשונה של האדם, שאם חלילה מגרשה אפילו מזבח מוריד עליו דמעות, כגון בן ישיבה שעוזב הישיבה ופוסק מלעסוק בדברי תורה, אפילו מזבח מוריד עליו דמעות, על כי ה' העיד בינך ובין אשת נעורך אשר אתה בגדתה בה והיא חברתך ואשת בריתך. דכיון שכבר אינו עוסק בתורה, בלתי מן הנמנע שלא יחטא (עיי' קידושין ל:), וצריך להקריב קרבנות, חטאת ואשם, ואף מזבח מוריד עליו דמעות, כמאמר הנביא ישעיהו (פרק א') "למה לי רוב זבחים יאמר ה', שבעתי עולות אילים וחלב מריאים ודם פרים וכבשים ועתודים לא חפצתי", ועוד דרשו רבותינו במסכת שבת (ל.) "כי טוב יום בחצריך מאלף" (תהלים פ"ד), אמר הקב"ה לדוד המלך טוב לי יום אחד שאתה יושב ועוסק בתורה יותר מאלף עולות שעתיד שלמה בנך להקריב לפני על גבי המזבח.

גיליון "אשכול יוסף" יוצא לאור לזיכוי אלפי בית ישראל על ידי האחים הנעימים היקרים והחשובים אהבי התורה ולומדיה, כמו **גדעון ניסים** ומר **אהרן ניסים** הי"ו **לכרמה והצלחה להם ולכל בני ביתם** מוקדש לע"נ הוריהם היקרים: **סאלם אליה בן מסעודה ז"ל, נוריה בת גורג'ה ע"ה, ת. ב. צ. ב. ה.**

◇ עץ חיים היא למחזיקים בה ותנומניה מאושר ◇

להצטרפות למנוי "אשכול יוסף" ומכתבים למערכת: keremyosef@okmail.co.il פקס: 153-2-5373570

מתוך הסכמתו הנלהבת של מורנו
הגאון הגדול מוהר"ר דוד כהן שליט"א
ראש ישיבת "חברון" וחבר מועצת גדוה"ת

**"ספר גדול זה מקיף
כל סוגיא לכל פרטיה בעומק
העיון והיקף רב, דברי תורה
ערבים ושמחים ומאירים
ובודאי יהיה לתועלת מרובה"**

בשורה ללומדי הדף היומי

בשבח והודיה להשי"ת הננו לבשרכם כי הופיע הספר

"כרם יוסף - קידושין"

הספר שייתן מענה למגידי השיעורים ולכל העוסקים במסכתא

היקף אדיר: כל קושיות ותירוצי המפרשים!

מחיר מיוחד: 30 ₪! ו- לשני ספרים, 25 ₪! לספר

נקודות מכירה ומשלוחים לכל רחבי הארץ

02-5373570 או: 054-84-60008/7

"ספר הספרים" צומת בר אילן, "יפה נוף" צומת בר אילן, "אור החיים סנטר" מאה שערים "הפצת ספרי קודש" רח' דוד 1

בני ברק: משפי' שבתאי, ר' עקיבא 44 פינת הרב קוק, (מעל סלקוס), 03-5796146 (7 באינטרקום)

ביתר: משי' סימן טוב, בן זכאי 7 - 02-5808831 קרית ספר: משפי' שחמורוב מסילת יוסף 4 ק"ג, 052-7606856